SPIS TREŚCI

WSTĘP..... 5

Rozdział 1. KLASYFIKACJA I MOTYWY WYKORZYSTANIA FINANSOWYCH INSTRUMENTÓW POCHODNYCH (*Hanna Morawska*)..... 7
1.1. Ryzyko i jego wpływ na rozwój innowacji finansowych..... 7
1.2. Finansowe instrumenty pochodne – pojęcie i rodzaje..... 19
1.3. Motywy zawierania transakcji na instrumentach pochodnych..... 27
1.4. Ćwiczenia..... 35
Literatura..... 42

Rozdział 2. KONTRAKTY TERMINOWE NA RYNKU FINANSOWYM (*Hanna Morawska*)..... 43
2.1. Kontrakt *forward* a *futures*..... 43
2.2. Mechanizm funkcjonowania rynku *futures*..... 51
2.3. Wycena kontraktów terminowych..... 56
2.4. Rodzaje finansowych kontraktów terminowych..... 62
2.5. Kontrakty terminowe w strategiach inwestycyjnych..... 80
2.6. Ćwiczenia..... 96
Literatura..... 109

Rozdział 3. OPCJE (Jacek Truszkowski)..... 110
3.1. Rys historyczny..... 110
3.2. Podstawowe informacje o opcjach..... 110
3. 3. Rodzaje opcji..... 113
3.4. Wartość opcji..... 118
3.5. Analiza zmienności..... 132
3.6. Wskaźniki wrażliwości kontraktu opcyjnego..... 134
3.7. Wybrane strategie na rynku opcji..... 147
3.8. Ćwiczenia..... 162
Literatura..... 188

Rozdział 4. KONTRAKTY SWAPOWE (*Hanna Morawska*)..... 190
4.1. Mechanizm funkcjonowania rynku swapów..... 190
4.2. Rodzaje kontraktów swapowych..... 193
4.3. Wycena walutowych i procentowych kontraktów wymiany..... 208
4.4. Wykorzystanie swapów na rynku finansowym..... 212
4.5. Ćwiczenia..... 217
Literatura..... 224

WSTĘP

Od ponad trzech dekad instrumenty pochodne służą inwestorom jako narzędzie podziału i transferu ryzyka finansowego. Tym samym przyczyniają się one do wzrostu efektywności alokacji kapitału, ułatwiają jego międzynarodowy przepływ oraz zwiększają możliwości dywersyfikacji portfela. Z tego względu derywaty tworzą jedno z głównych zagadnień, analizowanych na zajęciach akademickich z zakresu rynków finansowych.

Autorzy za przedmiot niniejszego opracowania przyjęli szeroko pojęty rynek finansowych instrumentów pochodnych. Należą do niego kontrakty terminowe, opcje i swapy oraz ich pochodne, bazujące bezpośrednio lub pośrednio na cenie aktywów finansowych. Swoista konstrukcja poszczególnych derywatów stwarza potrzebę położenia nacisku na proces ich *sprawiedliwej* wyceny. Właściwe przeprowadzenie owego procesu umożliwia z kolei zbudowanie skutecznych strategii inwestycyjnych z udziałem pochodnych, przyczyniając się do zwiększenia efektywności rynku finansowego. Stąd charakterystyka instrumentów pochodnych koncentruje się właśnie wokół owych kluczowych zagadnień.

Opracowanie składa się z czterech rozdziałów. Pierwszy z nich zawiera informacje związane ze zjawiskiem ryzyka finansowego, którego potrzeba kształtowania stała się przesłanką do powstania finansowych derywatów. Oprócz najważniejszych klasyfikacji instrumentów pochodnych, zostały także przedstawione zasadnicze motywy ich stosowania. Pozostałe rozdziały poświęcono kolejno tematyce: kontraktów terminowych, opcji i swapów. W każdym z nich czytelnik zostaje zapoznany z poszczególnymi rodzajami przedmiotowych derywatów, ich strukturą, sposobem funkcjonowania rynku oraz metodami wyceny. Ukazano także podstawowe sposoby wykorzystania pochodnych w działalności inwestycyjnej i procesie zarządzania ryzykiem finansowym.

Oprócz modułu poznawczego, każdy z rozdziałów zawiera część ćwiczeniową, zbudowaną z zadań, pytań testowych i problemowych, mających skłaniać czytelników do dyskusji oraz dalszych analiz i poszukiwań w obrębie tematyki finansowych instrumentów pochodnych.

Żywię nadzieję, że książka spotka się ze szczególnym zainteresowaniem studentów nauk finansowych, do których w głównej mierze jest kierowany.

Autorzy pragną jednocześnie złożyć serdeczne podziękowania prof. dr hab. Wiesławie Przybylskiej-Kapuścińskiej, za inspirację i ustawiczne motywowanie do napisania niniejszej publikacji.

Hanna Morawska